

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O OTPADU

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o otpadu sadržana je u članku 2. stavku 4., podstavcima 1. i 2., članku 3. i članku 52. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA, OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Temeljni pravni dokument koji definira politiku i mjere gospodarenje otpadom je Zakon o otpadu (NN 178/04) koji je stupio na snagu 24. prosinca 2004.

U cilju daljnjeg usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom Europske unije kao i s nizom posebnih propisa (primjerice u međuvremenu je donesen Zakon o zaštiti okoliša, Prekršajni zakon, Zakon o koncesijama, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi) s kojima je trebalo uskladiti pojedine odredbe Zakona o otpadu, Hrvatski sabor donio je nekoliko izmjena i dopuna ovog Zakona. Prva izmjena i dopuna Zakona (NN 111/06) stupila je na snagu 19. listopada 2006. Druga izmjena i dopuna Zakona (NN 60/08) stupila je na snagu 5. lipnja 2008. Treća izmjena i dopuna Zakona (NN 87/09) stupila je na snagu 29. srpnja 2009. godine.

Na temelju Zakona o otpadu, u drugoj polovici 2005. godine usvojena je Strategija gospodarenja otpadom Republike Hrvatske, a sredinom 2007. godine i Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske. Također, od stupanja na snagu, temeljem ovog Zakona doneseni su brojni provedbeni propisi kojima se reguliraju i dodatno razrađuju pojedina područja gospodarenja otpadom kao što je gospodarenje posebnim kategorijama otpada, prekogranični promet otpadom, uvjeti termičke obrade otpada te uvjeti odlaganja otpada na odlagališta.

U međuvremenu, u travnju 2006. godine Europska unija donijela je Direktivu 2006/12/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 5. travnja o otpadu koja se neznatno razlikovala od svoje prethodnice, Direktive 75/442/EEZ Vijeća o otpadu od 15. srpnja 1975. godine. Provedbom Direktive 2006/12/EZ uočen je niz nedostataka i nedosljednosti te se u interesu jasnoće i razumijevanja pristupilo njenoj reviziji. Kao rezultat, u studenom 2008. godine donesena je Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća 2008/98/EZ od 19. studenog 2008. o otpadu koja zamjenjuje nekoliko direktiva (Direktiva 2006/12/EZ o otpadu, Direktiva 91/689/EZ o opasnom otpadu te Direktiva 75/439/EZ o zbrinjavanju otpadnih ulja) kojom se modernizira zakonodavstvo vezano uz gospodarenje otpadom uvođenjem koncepta praćenja ciklusa otpada te teži maksimalnom recikliranju čime bi se znatno smanjilo odlaganje otpada na odlagališta. Direktivu 2008/98/EZ države članice Europske unije bile su dužne prenijeti u svoje zakonodavstvo do 12. prosinca 2010. godine.

Sukladno navedenom, kako se Direktiva 2008/98/EZ o otpadu sadržajno razlikuje od Direktive 2006/12/EZ, odnosno Direktive 75/442/EEZ, koje joj prethode s kojima je usklađen važeći Zakon o otpadu (NN 178/04, 111/06, 60/08 i 87/09), bilo je nužno izraditi prijedlog novog Zakona o otpadu kojim se transponiraju odredbe Direktive 2008/98/EZ.

Nacrtom prijedloga Zakona stvara se okvir za implementaciju zahtjeva Direktive 2008/98/EZ te Direktive 2008/1/EZ Europskog Parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o integriranom sprječavanju i kontroli onečišćenja u dijelu vezanom za termičku obradu otpada.

- Razjašnjava se velik broj definicija poput definicije recikliranja, uporabe i otpada. Definira kada je otpad dovoljno oporabljen da ga se više ne smatra otpadom te jasno razgraničuje otpad od nusproizvoda. Definira se biootpad te gospodarenje biootpadom.
- Uspostavljaju se novi ciljevi gospodarenja otpadom koji se trebaju doseći do 2020. godine. Ovi ciljevi uključuju recikliranje 50% komunalnog otpada (bazirano na tokovima odvojeno skupljenog otpada) i 70% građevnog otpada.
- Jačaju se odredbe vezane uz prevenciju otpada uz obvezu razvoja nacionalnih programa prevencije nastajanja otpada.
- Uspostavlja se jasna hijerarhija gospodarenja otpadom u pet stupnjeva prema kojoj bi se kao prvo trebao spriječiti nastanak otpada, za čime slijedi ponovna uporaba, recikliranje, drugi načini uporabe te kao posljednji izbor sigurno odlaganje.

Značajna izmjena u odnosu na trenutno važeći Zakon je izmjena sustava davanja koncesija. Za obavljanje djelatnosti skupljanja posebnih kategorija otpada uvode se dozvole s time da su propisani dodatni uvjeti za dobivanje dozvole.

Nadalje, Nacrtom prijedloga Zakona uređuje se sljedeće: načela, ciljevi i način gospodarenja otpadom, planski dokumenti, nadležnost i odgovornost za gospodarenje otpadom, građevine za gospodarenje otpadom, obavljanje djelatnosti gospodarenja otpadom, prekogranični promet otpadom, informacijski sustav gospodarenja otpadom, upravni nadzor, inspekcijski nadzor te kaznene odredbe.

Predlaže se da propis - Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09, 156/09, 91/11) i nadalje ostane poseban propis iako je Direktiva Vijeća 75/439/EEZ od 16. lipnja 1975. o zbrinjavanju otpadnih ulja koju ovaj Pravilnik transponira ukinuta, a njezine temeljne odredbe ugrađene su u Direktivu 2008/98/EZ. Navedeno se predlaže iz razloga što je temeljem Pravilnika o gospodarenju otpadnim uljima uspostavljen sustav gospodarenja otpadnim uljima na području Republike Hrvatske koji u potpunosti zadovoljava potrebe, a odredbe navedenog Pravilnika nisu u koliziji s odredbama Direktive 2008/98/EZ.